

POZVÁNKA

Česká technologická platforma pro zemědělství ve spolupráci s Výzkumným ústavem živočišné výroby, v. v. i., Českou zemědělskou univerzitou Praha, Mendelovou univerzitou Brno a Výzkumným ústavem veterinárního lékařství, v. v. i. si Vás dovoluje pozvat na **WEBINÁŘ**

WELFARE NOSNIC V BEZKLECOVÝCH SYSTÉMECH

PROGRAM

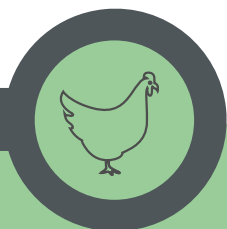
- **Zoohygienické požadavky na welfare v bezklecových systémech v chovech nosnic** - MVDr. Miroslav Macháček, Ph.D. (VETUNI)
- **Zaměření veterinárního dozoru v chovech nosnic s ohledem na požadavky legislativy v oblasti ochrany zvířat** - MVDr. Simona Ninčáková (SVS ČR, vedoucí odd. péče o pohodu zvířat)
- **Chov nosnic v ekologickém zemědělství** - MVDr. Andrea Slaninová, Ph.D. (Biokont CZ, s. r. o.)

Kdy:
2. 6. 2021
od 13:30 do 15:30

Kde:
ON-LINE

Registrovat na webinář se můžete NA ADRESE: vf-registrace@vri.cz, nebo telefonním čísle **773 756 631**

Následně Vám přijde potvrzovací e-mail s odkazem na samotný webinář.

Webinář je pořádán za podpory MZe ČR při ČTPZ.

Welfare nosnic v bezklecových systémech

2. 6. 2021

1

Zoohygienické požadavky na welfare v bezklecových systémech v chovech nosnic

MVDr. Macháček Miroslav, Ph.D.

machacekm@vfu.cz

Veterinární univerzita Brno

2

Zoohygiena

- ▶ Motto:
  - ▶ „Prevence je levnější než léčba“

3

Zoohygiena

- ▶ Monitoring a úprava mikroklimatických podmínek
- ▶ Ochrana před vnikem a šířením onemocnění

4

Zoohygiena

- ▶ Monitoring a úprava mikroklimatických podmínek
  - ▶ Teplota
  - ▶ Vlhkost
  - ▶ Prašnost
  - ▶ Mikrobiální kontaminace
  - ▶ ....
- ▶ Ochrana před vnikem a šířením onemocnění
  - ▶ DDD
  - ▶ Vakcinace
  - ▶ ....

5

Mikroklima

- ▶ Důležité jsou stabilní podmínky
  - ▶ Minimalizace stresu
  - ▶ Minimalizace kanibalismu
  - ▶ Prevence před onemocněními

6

Teplota

- ▶ Možnost volby teplotního optima
- ▶ Optimum
  - ▶ 18 - 25 °C
- ▶ Teplotní stres
  - ▶ Nad 30 °C

7

Teplota

- ▶ Nízká teplota
  - ▶ Chování zvířat
    - ▶ Shlukování
    - ▶ Vyhledávání tepelného zdroje
  - ▶ Náprava
    - ▶ Vyhřívání hal

8

Teplota

- ▶ Vysoká teplota
  - ▶ Chování zvířat
    - ▶ Vyhledávání chladnějších míst
    - ▶ Pojídání vajec
    - ▶ Zvýšený příjem tekutin
  - ▶ Náprava
    - ▶ Intenzivnější ventilace
    - ▶ Vyhývače mlhy

9

Vlhkost

- ▶ Optimum
  - ▶ 60 - 80 %
- ▶ Zdravotní problémy
  - ▶ Nízká vlhkost
    - ▶ Prašnost
    - ▶ Respirační problémy
  - ▶ Vysoká vlhkost
    - ▶ Vlhké stelivo
    - ▶ Vlhké popeliště

10

Prašnost

- ▶ Zdroje
  - ▶ Podestýlka
  - ▶ Drůbež
  - ▶ Krmivo
- ▶ Faktory ovlivňující prašnost
  - ▶ Vlhkost vzduchu
  - ▶ Rychlost proudění vzduchu (větrání)
    - ▶ Vhodnější je podtlakové

11

Podestýlka

- ▶ Vhodná pro nosnice
  - ▶ Hygiena
  - ▶ Hrabání
  - ▶ Zdraví končetin
- ▶ Materiály
  - ▶ Hobliny
  - ▶ Sláma
  - ▶ Pelety
    - ▶ Dřevěné
    - ▶ Kukuřičné

12

Stájové plyny

- ▶ Hlavně
  - ▶ Oxid uhličitý
  - ▶ Čpavek
- ▶ Nutné měřit v zóně zvířat

13

Oxid uhličitý

- ▶ Do 3 000 ppm
- ▶ Ukazatel
  - ▶ Nedostatečné větrání hal
  - ▶ Vysoká hustota zvířat

14

Oxid uhličitý

- ▶ Chování zvířat
  - ▶ Anemická zvířata
  - ▶ Apatická zvířata
  - ▶ Shlukování u větracích otvorů
- ▶ Náprava
  - ▶ Zvýšit intenzitu větrání
    - ▶ Pozor na zvýšení prašnosti a podchlazení

15

Čpavek

- ▶ Do 10 ppm
- ▶ Zdroje
  - ▶ Trus
  - ▶ Nesprávný odklíz trusu a čištění pásů
  - ▶ Hrabání drůbeže
    - ▶ Zvyšování uvolňování
- Dráždění sliznic

16

Větrání

- ▶ Pravidelná kontrola a údržba
- ▶ Požadavky
  - ▶ Zabránit průvanu
  - ▶ Zabránit turbulencím
  - ▶ Provětrat celou halu
  - ▶ V zimě vzduch ohřívat (hlavně v noci)

17

Osvětlení

- ▶ Přirozené
  - ▶ Cca 3% plochy podlahy

18

Osvětlení

- ▶ Umělé
  - ▶ Teplé barvy
    - ▶ 2700 - 3000 K
  - ▶ Osvětlení
    - ▶ Den
      - ▶ Minimálně 20 lx
    - ▶ Noc
      - ▶ Maximálně 0,5 lx
  - ▶ Zářivky
    - ▶ Frekvence
      - ▶ Nastavitelná

19

Vnímání frekvence osvětlení u drůbeže

Osvětlení	Frekvence	Vnímání	Poznámka
	[Hz]		
Denní	15 - 80	Blikání	Pro člověka normální
	< 100	Blikání	Stroboskop
	> 160	Kontinuální	Minimum
	< 2 000	Kontinuální	Běžné zdroje
Stmívání	1 000	Blikání	Pro člověka normální
	3 000	Kontinuální	Optimum

20

Osvětlení

- ▶ Předcházet tvorbě stínů
- ▶ Světelná perioda
  - ▶ Dle hybrida
  - ▶ Obecně
    - ▶ Tma
      - ▶ 8 hodin
    - ▶ Stmívání
      - ▶ 30 - 45 minut
- ▶ Rizika
  - ▶ Kanibalismus
  - ▶ Orientace

21

Zoohygiena

- ▶ Ochrana před vnikem a šířením onemocnění
  - ▶ Drůbež
  - ▶ Lidé
  - ▶ Volně žijící zvěř, hlodavci, ptáci, ...
  - ▶ Krmivo
  - ▶ Podestýlka

Ochrana před vnikem a šířením onemocnění

- ▶ Preventivní opatření
  - ▶ Černobílý systém
  - ▶ Vakcinace, vakcinace, vakcinace
  - ▶ Dezinfekce, dezinfekce, dezinfekce
  - ▶ Dodržování turnusových systémů

Černobílý systém

- ▶ Rozdělení farmy na
  - ▶ Bílou část
    - ▶ Haly s drůbeží
    - ▶ Sklady krmiv
  - ▶ Černá část
    - ▶ Hnojiště
    - ▶ Sklad odpadů

25

Veterinární smyčka

- ▶ Kontrola nově příchozích zvířat
  - ▶ Dokumentace
  - ▶ Zdravotní stav
  - ▶ Potřebné vakcinace

26

Hygienická smyčka

- ▶ Minimalizovat počty návštěv (kontroly)
- ▶ Slouží pro vstup lidí ke zvířatům
  - ▶ Šatny
  - ▶ Sprchy
  - ▶ Oblečení pouze pro danou farmu

27

Přenašeči nemocí

- ▶ Volně žijící zvěř
- ▶ Domácí zvířata
- ▶ Hlodavci
- ▶ Ptáci
- ▶ Hmyz

28

Volně žijící zvířata

- ▶ Divočáci, zajíci, bažanti, ...
- ▶ Ochrana
  - ▶ Zajistit důkladné oplocení
  - ▶ Pravidelná kontrola oplocení
  - ▶ Ochrana před podhrabáním

29

Domácí zvířata

- ▶ Hlavně kočky, ale i psy
- ▶ Snižují výskyt ptáků, hlodavců, ale ...
- ▶ Riziko
  - ▶ Přenášení onemocnění
  - ▶ Otravy při deratizaci

30

Hlodavci

- ▶ Myši, potkani, hraboši, ...
- ▶ Rizika
  - ▶ Jedno z největších rizik
    - ▶ Salmonelózy
    - ▶ ...
  - ▶ Rezervoáry a přenašeči onemocnění
    - ▶ Krmivo
    - ▶ Voda
    - ▶ Přímý kontakt
  - ▶ Poškození technologií

31

Hlodavci

- ▶ Ochrana
  - ▶ Deratizace
  - ▶ Zabránění vniku

32

Ptáci

- ▶ Holubi, vrabci, vlaštovky, ...
- ▶ Snižují výskyt hmyzu, ale ...
- ▶ Riziko
  - ▶ Jedno z největších rizik
    - ▶ Aviární influenza
    - ▶ ...
  - ▶ Rezervoáry a přenašeči onemocnění
    - ▶ Krmivo
    - ▶ Voda
    - ▶ Přímý kontakt

33

Ptáci

- ▶ Cesty vstupu
  - ▶ Výběhy
  - ▶ Nezabezpečená okna, větrací otvory
- ▶ Ochrana
  - ▶ Tvorba bariér proti vniku a zahníždění

34

Hmyz

- ▶ Mouchy, komáři, mravenci, ...
- ▶ Riziko
  - ▶ Přenašeči onemocnění
  - ▶ Kontaminanty krmiva a podestýlky

35

Hmyz

- ▶ Cesty vstupu
  - ▶ Nezabezpečená okna
  - ▶ Větrací otvory
  - ▶ Kontaminované krmivo a podestýlka
- ▶ Ochrana
  - ▶ Tvorba bariér proti vniku, rozmnožování a vývoji
  - ▶ Dezinfekce

36

Dezinfekce

- ▶ Snížení mikrobiální zátěže hal
- ▶ Vždy na konci turnusu po
  - ▶ Vyprázdnění hal
  - ▶ Provedení důkladné mechanické očisty
- ▶ Požadavky
  - ▶ Vhodný dezinfekční přípravek
  - ▶ Vhodná metoda
  - ▶ Zabezpečení základní podmínek
    - ▶ Teplota
    - ▶ Koncentrace
    - ▶ Expoziční doba

37

- ▶ Děkuji za pozornost

38

Použité zdroje

- ▶ *Minimierung von Federpicken und Kannibalismus bei Legehennen mit intaktem Schnabel.* (2016). Landwirtschaftskammer Niedersachsen.
- ▶ Tuláček, F. (2002). *Chov hrabavé drůbeže.* Brázda.
- ▶ TŮMOVÁ, E., ENGLMAIEROVÁ, M., CHODOVÁ, D., LICHOVNÍKOVÁ, M. (2019). *Chov drůbeže II.* V Praze: Česká zemědělská univerzita
- ▶ WACKERMANNOVÁ M., MACHÁČEK, M. (2020) *Praktická doporučení pro bezproblémový chov nosnic ve voliérových systémech.* Vydavatel: Asociace soukromého zemědělství ČR

39

Použité zdroje

- ▶ www.bigdutchmanusa.com
- ▶ www.cargocollective.com
- ▶ www.deratizace-humpolec.cz
- ▶ www.engormix.com
- ▶ www.choretime.com
- ▶ www.integrazabcice.cz
- ▶ www.kepro.nl
- ▶ www.poultryhub.org
- ▶ www.poultryproducer.com
- ▶ www.technickytydenik.cz
- ▶ www.wikipedia.org

Státní veterinární správa

Zaměření veterinárního dozoru v chovech nosnic s ohledem na požadavky legislativy v oblasti ochrany zvířat

Ninčáková Simona

VÚVeL Academy, 2. 6. 2021, online

1. Legislativa - změny

Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR byl schválen **zákaz chovu nosnic v obohacených klecích od roku 2027 – novela zákona č. 246/1992 Sb. (zákon č. 501/2020)**

Zároveň Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR přijala usnesení, ve kterém podpořila **Deklaraci**, kterou ČR předložila na jednání Rady ministrů zemědělství EU v září 2020.

Reakce na jednoznačnou společenskou poptávku po zvýšení welfare v chovu nosnic.

Reakce na indikaci ze strany obchodníků, kteří také naléhají na prodej vajec z bezklecových chovů. ČR tedy tento zákaz vnímá jako motivaci připravit zemědělský sektor na očekávané změny v oblasti chovu nosnic.

Oblast dobrých životních podmínek zvířat je tématem strategie „Farm to Fork“, v rámci které je plánována revize směrnice Rady 1999/74 ES.

DEKLARACE ČR k chovu nosnic v EU

- ▶ Cílem: Řešení problematiky klecových chovů harmonizovaným způsobem na úrovni celé EU, a tím zajistit srovnatelné podmínky pro producenty vajec v jednotlivých členských státech.
- ▶ Jednotlivé členské státy přistupují rozdílným způsobem k problematice produkce vajec z obohacených klecí.
- ▶ Jednostranné zákazy klecových chovů na národní úrovni dle rozhodnutí jednotlivých členských států vedou k nerovným podmínkám na jednotném trhu EU.
- ▶ Evropská komise byla vyzvána, aby provedla analýzu možnosti ukončení klecových chovů v jednotlivých členských státech EU a předložila legislativní návrh s hodnocením dopadů, který produkci vajec z obohacených klecových chovů v Evropské unii zakáže nejpozději do roku 2030.
- ▶ Dále Deklarace vyzývá k řešení problematiky dovozu vajec z klecových technologií ze třetích zemí do EU.

1. Legislativa - změny

- ▶ Plán investic v rámci opatření Programu rozvoje venkova, kterými výrazně investičně podpoří MZe změny v zemědělských technologiích chovů.
- ▶ Pomoci chovatelům s výběrem plemen, která budou z genetického hlediska vhodnější pro nové technologie chovu.
- ▶ Zvýšení informování spotřebitelů, že vejce vyprodukovaná na území ČR budou výhradně z bezklecových technologií.

Obohacení klece v EU - ukončení technologií (:

- Rakousko zákaz
- Lucembursko zákaz,
- Německo.....od 2025
- Česká republika.....od 2027,
- Belgie (Wallonia).....od 2028,
- Slovensko.....od 2030 (Memorandum mezi průmyslem, unií a ministerstvem),
- Francie - zákaz u nových a rekonstruovaných chovů

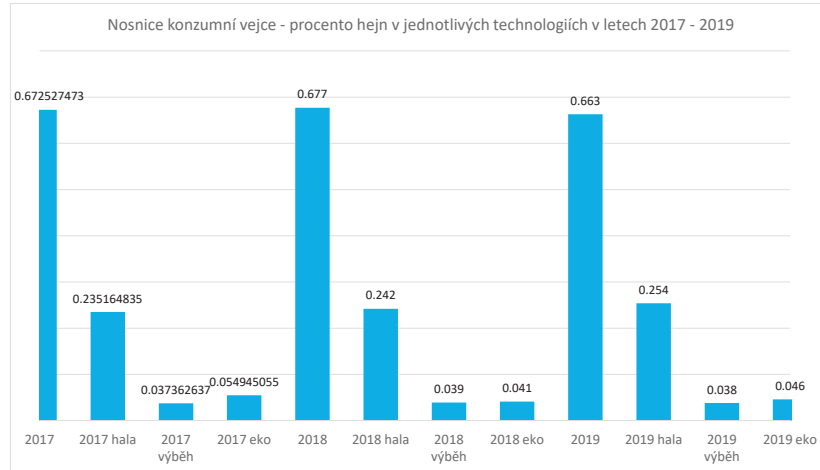
Více informací naleznete zde:

<http://eaagri.cz/public/web/mze/ochrana-zvirat/>

https://ec.europa.eu/food/animals/welfare/practice/farm/laying_hens_en

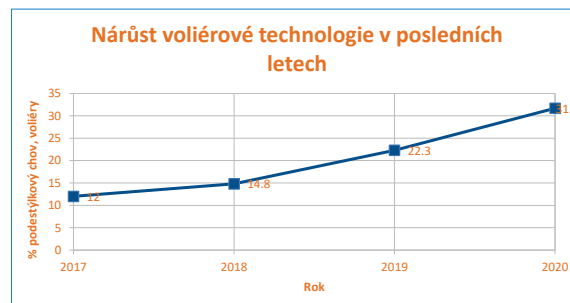

2. Chov nosnic v ČR – přehled hejn dle technologií 2017- 2019

2. Chov nosnic v ČR – přehled technologií v roce 2020

- ▶ obohacené klece – 67,6% (chov nosnic v uzavřených klecových systémech).
- ▶ podlahový chov, voliéry – 31,7% (chov nosnic ve volném stlaném prostoru voliéry, vyšší podlahová plocha na nosnici)
- ▶ výběhy – 0,6% (chov na podestýlce s možností přístupu nosnic do vymezeného venkovního prostoru)
- ▶ bio – 0,1% (chov v režimu ekologického zemědělství – podestýlka, možnost přístupu nosnic do vymezeného venkovního prostoru, vyšší podlahová plocha na nosnici)

- Stav k 1.4. 2021 - počet hal (zdroj: SVS, NPSAL)
- Volný výběh: 29
- Alternativní chov: 162
- Obohacené klece: 203

Veterinární dozor v chovech nosnic

3. Chov nosnic – veterinární dozor

Fyzická kontrola = ověření:

1. hustoty osazení (plánek – velikost haly, počet nosnic v daný den)
2. napájení
3. suchá a kyprá podestýlka
4. dostatečné větrání a vytápění
5. hluk
6. osvětlení a denní rytmus osvětlení
7. poplašný systém
8. náhradní zdroj energie

Vyhláška č. 208/2004, §7 - minimální standardy pro ochranu nosnic :

- o hluk
- o osvětlení
- o vybavení hal, údržba
- o uhybnulé nosnice
- o zabezpečení (klece)
  - o dvířka

Inspektor se nesmí spokojit jen s kladnou odpovědí na dotaz, zda systém a zdroj existuje; fyzicky ověřit existenci, kde je umístěn, je k němu přístup, zapne se automaticky, je zásoba pohonné hmoty, domluvit si předvedení, požadovat každoroční revizní zprávy.

Porušení zákona č. 246/1992 Sb. = závazný pokyn + podnět ORP
Porušení zákona č. 166/1999 Sb. = závazný pokyn + sankce

Bez opatření nemá smysl kontrolovat welfare

4. Chov nosnic – minimální standardy

Obohacené klece

1. nejméně 750 cm² prostoru v kleci na jednu nosnici, z toho 600 cm² **využitelné plochy**; Žádná klec nesmí mít celkovou plochu menší než 2000 cm²,
2. **hnízd**o,
3. **stelivo**, který umožňuje klovaní a hrabání,
4. **hřady** skýtající nejméně 15 cm na jednu nosnici,
5. **žlábkové krmítko** nejméně 12 cm na jednu nosnici v kleci,
6. **napájecí systém** přiměřený velikosti skupiny; kapátkové napáječky - každá nosnice v dosahu nejméně dvě kapátkové nebo kalíškové napáječky,
7. mezi řadami klecí **ulička** o minimální šířce 90 cm a mezi podlahou budovy a spodní řadou klecí mezera nejméně 35 cm,
8. vhodné **prostředky pro zkracování drápů**.

Zdroj: SVS kontrolní činnost 2019

4. Chov nosnic – minimální standardy

Alternativní chovy

1. žlábkové **krmítko** 10 cm na jednu nosnici, nebo kruhové krmítko 4 cm na nosnici,
2. žlábková **napáječka** 2,5 cm na nosnici, nebo kruhové napáječky 1 cm na nosnici,
3. kapátkové nebo kalíškové **napáječky**, 1 pro každých 10 nosnic,
4. jedno **hnízd**o pro každých 7 nosnic. **skupinová hnízd**a, s 1 m² pro maximálně 120 nosnic,
5. **hřady** 15 cm na jednu nosnici,
6. nejméně 250 cm² **prostoru se stelivem** na jednu nosnici,
7. **max. čtyři podlaží** - výška mezi podlažími nejméně 45 cm,
8. hustota osazení nesmí překročit **9 nosnic na 1 m² využitelné plochy**.

Přístup k volným otevřeným výběhům

1. **otvory** pro přístup do venkovního prostoru, min 35 cm vysoké a 40 cm široké na 1000 nosnic 2 m otvorů,
2. výběhy na ploše rozměrem vyhovující hustotě osazení a povaze pozemku, aby **nedocházelo ke kontaminaci**,
3. **výběhy - vybaveny přístřeškem** na ochranu před nepříznivými klimatickými vlivy a predátory a v případě potřeby vhodnými napáječkami.

5. Chov nosnic – nejčastější závady a chyby

- **Rok 2018: mimořádná kontrolní akce** na kontrolu klecových chovů (26. 8. – 1. 9.)
- celkem za rok 2018 provedeno **62 welfare kontrol** hospodářství s chovem nosnic nad 350 ks (z toho 56x obohacené klece, 6x hala bez výběhu, 5x hala s výběhem, 2x volný chov)
  - porušení zjištěna na 5 hospodářstvích (přeplnění předních klecí v hale, chybějící či nevyhovující vybavení klecí)
- **Rok 2019:**
- celkem za rok 2019 provedeno **29 welfare kontrol** hospodářství s chovem nosnic nad 350 ks (z toho 23x obohacené klece, 5x hala bez výběhu, 3x hala s výběhem, 1x volný chov)
  - porušení zjištěno na 4 hospodářstvích (nevhodné prostředí chovu – dlouhodobě neodklizená podestýlka, nezajištění přístřešku, nevhodné mikroklima, nefunkčnost poplašného systému a vícečetný úhyn nosnic)
- **Rok 2020:**
- do 31.12.2020 provedeno **56 welfare kontrol** hospodářství s chovem nosnic nad 350 ks (z toho 12x obohacené klece, 5x hala bez výběhu, 3x hala s výběhem, 1x volný chov)
  - porušení zjištěno na 5 hospodářstvích (asanace, minimální standardy, nevhodné prostředí chovu, nezajištění fyziologických potřeb, neposkytnutí ošetření/izolace)

5. Chov nosnic v ČR – příklady renovací a nových technologií

Zdroj: SVS kontrola

Státní
veterinární
správa

www.svscr.cz

s.nincakova@svscr.cz

welfare@svscr.cz

Chov nosnic v ekologickém zemědělství

MVDr. Andrea Slaninová, Ph.D.

Co je ekologické zemědělství

Charakteristika EZ

Ekologické zemědělství (biozemědělství, organické zemědělství) představuje takový způsob hospodaření a produkce potravin, který spojuje osvědčené environmentální postupy, vysokou úroveň biologické rozmanitosti, ochranu přírodních zdrojů, uplatňování přísných norem pro dobré životní podmínky zvířat a způsob produkce v souladu s požadavky určitých spotřebitelů, kteří upřednostňují produkty získané za použití přírodních látek a procesů.

Obecné zásady EZ

- ✓ vhodné plánování a řízení biologických postupů založených na ekologických systémech využívajících vlastní přírodní zdroje
- ✓ omezení využívání vnějších vstupů
- ✓ vylučují používání GMO a produktů získaných z GMO či získaných za použití GMO s výjimkou veterinárních léčivých přípravků
- ✓ použití syntetických chemických látek je přísně omezené na výjimečné případy

Legislativa

- ✓ nařízení Rady (ES) 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů
- ✓ Nařízení Komise 889/2008 kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů
- ✓ Zákon č. 242/2000 Sb. Zákon o ekologickém zemědělství a o změně zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů
- ✓ vyhlášky č. 16/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ekologickém zemědělství
- ✓ Metodické pokyny Mze

Nařízení Komise 889/2008 Zvláštní podmínky ustájení a chovatelské postupy

Článek 12

- ✓ drůbež nesmí být držena v klecích
- ✓ budovy pro veškerou drůbež splňují tyto podmínky:
  - a) nejméně **jedna třetina** podlahové plochy je pevná, NE roštové nebo mřížové konstrukce, a je pokryta podestýlkou, jako je např. sláma, dřevěné hobliny, písek nebo rašelina;
  - b) dostatečně velká část podlahové plochy přístupná slepicím slouží jako sběrné místo pro trus;
  - c) budovy jsou vybaveny hřady, jejichž počet a rozměry jsou uzpůsobeny velikosti skupiny a rozměrům ptáků podle přílohy III, tj.

Vnitřní plocha (čistá plocha, kterou mají zvířata k dispozici)

6 ks/m²

18 cm hřadu/zvíře

7 nosnic na hnízdo nebo v případě společného hnízda 120 cm²

Venkovní plocha (m plochy na hlavu rotačně)

4 m za podmínky nepřekročení limitu 170 kg N/ha ročně

- d) jsou vybaveny vstupními a výstupními otvory odpovídajících rozměrů o celkové délce nejméně 4 m na 100 m² plochy budovy pro ptáky;
- e) v jedné drůbežárně je nejvýše 3 000 nosnic
- f) drůbežárny jsou postaveny tak, aby všichni ptáci měli snadný přístup na otevřené prostranství

Denní světlo může být doplněno o umělé s cílem zajistit maximálně **šestnáct** hodin světla denně, přičemž je zajištěna souvislá doba nočního klidu bez umělého světla o délce nejméně **osmi** hodin.

Přístup na otevřená prostranství

Článek 14

Drůbež má přístup na otevřené prostranství alespoň po dobu **jedné třetiny** svého života

Otevřená prostranství jsou převážně pokryta vegetací, vybavena ochranným zařízením proti úniku a umožňují drůbeži jednoduchý přístup k přiměřenému počtu napájecích a přívodních žlabů

Pokud se drůbež chová v uzavřených zařízeních z důvodu omezení nebo povinností uložených právními předpisy Společenství, má trvalý přístup k dostatečnému množství objemného krmiva a vhodného materiálu, aby byly uspokojeny její etologické potřeby

Intenzita chovu

Článek 15

Celková intenzita chovu je taková, aby nebyl překročen limit 170 kg dusíku ročně na hektar zemědělsky využitě půdy

Maximální počet nosnic na hektar je 230 ks

Krmení

článek 19 a 20

- ✓ krmiva + krmné směsi ekologické viz výrobci ekologických krmiv
- ✓ nejméně 20 % krmiva z dané zemědělské jednotky nebo v případě, že to není proveditelné, se krmivo vyprodukuje v tomtéž regionu ve spolupráci s jinými ekologickými hospodářstvími nebo provozovateli krmivářských podniků
- ✓ do denní krmné dávky se přidávají objemná, čerstvá, sušená nebo silážovaná krmiva

Prevence

nákaz

Článek 23

- ✓ zákaz používání chemicky syntetizovaných alopatických veterinárních léčiv nebo antibiotik k preventivní léčbě !!!!
- ✓ zákaz používání látek určených ke stimulaci růstu nebo produkce (včetně antibiotik, kokcidostatik a dalších umělých prostředků sloužících ke stimulaci růstu)
- ✓ zákaz i používání hormonů nebo obdobných látek s cílem řízení reprodukce nebo za jinými účely (například indukce nebo synchronizace říje)
- ✓ řádné čištění a dezinfekce zařízení a hal
- ✓ trus a nepotřebované, vyspané či vylité krmivo se odstraňuje tak často, jak je potřeba pro minimalizaci zápachu a výskytu hmyzu nebo hlodavců
- ✓ pro účely čištění a dezinfekce budov a zařízení se smějí používat pouze produkty uvedené v příloze VII., např. vápno, pálené vápno, louh sodný či draselný, peroxid vodíku, přírodní trestí z rostlin, kyselina citronová....

K hubení hmyzu, hlodavců a jiných škůdců v budovách a jiných zařízeních lze používat:

- ✓ přípravky proti hlodavcům (používají se pouze v pastích)
- ✓ produkty uvedené v příloze II, např. feromony, fosforečnan železitý, síra, hydrogenuhličitan draselný, MO používané k likvidaci škůdců

V době mezi dvěma výrobními cykly chované drůbeže jsou veškerá zvířata přesunuta pryč z budovy. Během této doby se budovy a zařízení vyčistí a vydezinfikují. Kromě toho se na konci každého výrobního cyklu ponechají prázdné výběhy, aby se umožnil opětný růst vegetace. Hospodářský subjekt si musí uschovat osvědčení o uplatnění tohoto požadavku.

Tyto požadavky se nevztahují na drůbež, jež není chována ve výrobních cyklech, není chována na výběžích a může se volně pohybovat po celý den.

Veterinární péče

článek 24

- ✓ před léčbou chemicky syntetizovanými alopatickými veterinárními přípravky nebo antibiotiky se upřednostňují fytotherapeutické přípravky, stopové prvky a produkty uvedené v příloze V oddílu 1 (krmné suroviny minerálního původu) a v příloze VI oddílu 3 (vitamíny a stopové prvky), a to za podmínky, že mají skutečný terapeutický účinek na daný živočišný druh i na daný stav, který je léčen
- ✓ pokud se použití těchto přípravků ukáže jako neúčinné a pokud je léčba nutná k tomu, aby bylo zvíře ušetřeno bolesti nebo utrpení, je možné podat chemicky syntetizovaná alopatická veterinární léčiva nebo antibiotika, a to na zodpovědnost veterináře!!!!

- ✓ pokud je zvíře nebo skupina zvířat podrobena v průběhu **dvanácti měsíců více než 3** léčbám s podáváním chemických syntetizovaných alopatických veterinárních léčiv nebo antibiotik nebo **více než jedné léčbě** v případě zvířat, jejichž produktivní životní cyklus je kratší než **jeden rok**, nemohou být dotčená zvířata nebo produkty získané z nich prodávány jako ekologické produkty a zvířata musejí být podrobena obdobím přechodu
- ✓ neplatí pro s vakcinaci, odstraňování parazitů a povinné eradikační plány
- ✓ ochranná lhůta mezi posledním podáním alopatického veterinárního léčiva zvířeti za normálních podmínek užívání a produkcí potravin z tohoto zvířete s odkazem na ekologickou produkci je **dvojnásobně** dlouhá oproti zákonné ochranné lhůtě
- ✓ v případě, že zákonná ochranná lhůta není stanovena, činí **48 h**

Hospodářská zvířata a živočišné produkty

článek 38

Pokud jsou do zemědělského podniku dovezena zvířata, která nejsou chována ekologicky a pokud se živočišné produkty mají prodávat jako ekologické produkty, musejí se pravidla ekologické produkce uplatňovat u nosnic nejméně **šest** týdnů = minimální doba chovu.

Využívání zvířat mimo ekologický chov

článek 42 + Metodický pokyn Mze č. 3/2016

Pokud se uplatňují podmínky stanovené v čl. 22 odst. 2 písm. b) nařízení (ES) č. 834/2007, a s předchozím povolením příslušného orgánu,

- lze při nedostatečném množství ekologicky chované drůbeže v případě, že se hejno tvoří **nově, obnovuje se** nebo se **vytváří opětovně**, do jednotky ekologické produkce přivést drůbež mimo ekologický chov, pokud jsou kuřice určené k produkci vajec mladší tří dnů;
- lze přivést do jednotky živočišné ekologické produkce kuřice určené k produkci vajec mimo ekologický chov, které jsou **mladší 18 týdnů**, pokud **není dostatek ekologicky chovaných kuřic** a pokud jsou splněna ustanovení kapitoly 2 (krmivo, prevence nákaz)

Na nákup konvenční drůbeže pro obnovu nebo vytvoření hejna je nutné vždy nejprve požádat o udělení výjimky. Počet zvířat z konvenčního chovu přivedených na ekofarmu není omezen.

Výjimka se uděluje nejdéle na 5 let.

Článek 43 Používání jiných než ekologických proteinových krmiv rostlinného a živočišného původu ke krmení chovaných živočichů

Pokud zemědělci nejsou schopni získávat proteinová krmiva výhradně z ekologické produkce, povoluje se u drůbeže používání omezeného podílu jiných než ekologických bílkovinných krmiv.

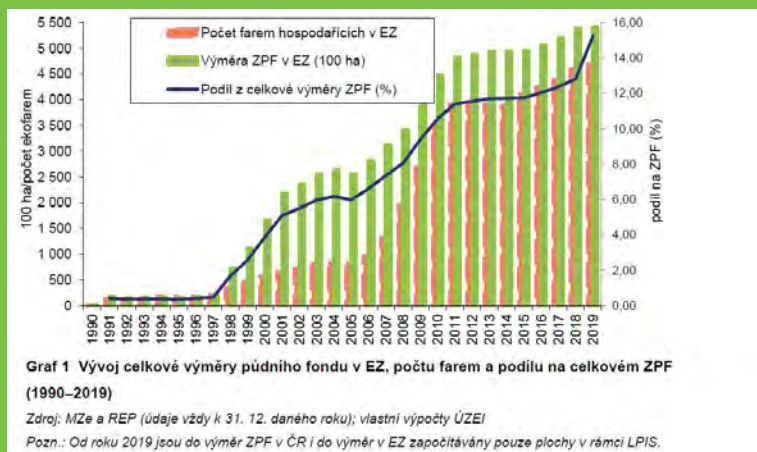
Nejvyšší procentní podíl jiných než ekologických bílkovinných krmiv povolených na období 12 měsíců činí **5 %**. Tyto hodnoty se počítají každoročně jako procentní podíl sušiny krmiv zemědělského původu.

Článek 60 Označení na zpracovaných krmivech

„lze používat v ekologické produkci v souladu s nařízením (ES) č. 834/2007 a nařízením (ES) č. 889/2008“.

Statistika

V roce 2019 byla drůbež třetím druhem, jehož zastoupení překročilo 10% podíl z celkového stavu ekologicky chovaných zvířat (téměř 13 %). Při porovnání počtů zvířat registrovaných v systému ekologického zemědělství s celkovým počtem hospodářských zvířat chovaných na území ČR ekologicky chovaných se hodnoty drůbeže v dlouhodobém průměru pohybují okolo hodnoty 0,2 %.

Kategorie zvířat	Počet ekofarem 2019	Počet nosnic roce (ks)	BIO v 2019	Počet nosnic roce (ks)	BIO v 2018	Meziroční změna počtu BIO nosnic 2019/18 (%)
nosnice	41	19 942		21 864		9,6

Produkce bio vajec

Produkt	jednotka	Počet ekofarem s nosnicemi	Produkce z BIO nosnic	Produkce z BIO nosnic	Meziroční změna (%)
			2018	2019	
vejce	1000 kg	38	219,91	291,05	36,7

Způsob uplatnění produkce ekofarem v roce 2018

Počet farem	Celková produkce vajec (ks)	Užití produkce vajec (%)		Prodej na trhu (%)		Prodej jako (%)	
		Prodej	Jiné užití	Domácí odbyt	export	BIO	konvenční
32	4 0188 182	99	1	100	0	98	2

Způsob prodeje BIO vajec v roce 2018

Obchodní cesta	Podíl prodaného objemu (%)
Maloobchodní prodej	30,7
Prodej zpracovatelům	63,1
Přímý prodej	1,3

Cena BIO vejec 5-10 Kč/ks

Značení BIO na obalech

Evropské BIO logo

CZ-BIO-003
Zemědělská produkce EU

„biozebra“

Značení BIO vajec

+
Povinné údaje na skořápkách
Na vejci najdete např. značení 1 CZ 1234

označení způsobu chovu nosnic

- 0 – vejce nosnic v ekologickém zemědělství (BIO)
- 1 – vejce nosnic ve volném výběhu
- 2 – vejce nosnic v halách (na podestýlce)
- 3 – vejce nosnic v klecích

země chovu

- CZ – Česká republika
- SK – Slovensko
- LT – Litva
- PL – Polsko
- DE – Německo
- NL – Nizozemsko
- ES – Španělsko

identifikace chovu
Např. 1234 – znamená registrační číslo hospodářství

© OpenClean Vectors / Pixabay
Zdroj: Česká vejce, ČSÚ

Plemena nosnic v EZ

Leghorn

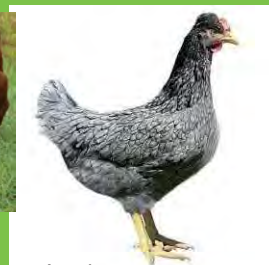
Vlaška

Šumavanka

Rodajlendka

Araukana

Výhody

- ✓ Produkce kvalitních vajec bez reziduí pesticidů, léků
- ✓ Lepší životní podmínky nosnic
- ✓ Dotace

Nevýhody

- ✓ Vysoké náklady
- ✓ Vysoká cena bioproduktu
- ✓ Ztráta vajec v podestýlce
- ✓ Nižší odbyt
- ✓ Nedůvěra v BIO

Děkuji za pozornost

